

Regeringens proposition

1989/90: 11

om stiftsledningen i Uppsala stift, m. m.

Prop.
1989/90: 11

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 28 september 1989.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Margot Wallström

Propositionens huvudsakliga innehåll

Ärkebiskopen avlastas för närvarande en stor del av arbetsuppgifterna som stiftschef i Uppsala stift genom att domprosten i Uppsala med 75 procents befrielse från sin egen tjänst hjälper ärkebiskopen i stiftsledningen. I propositionen föreslås att en ny tjänst som biträdande biskop får inrättas i Uppsala stift.

Innehavaren av tjänsten skall på heltid fullgöra de uppgifter i stiftet som ärkebiskopen delegerar till honom eller henne. Tjänsten föreslås bli knuten till ärkebiskopsämbetet, vid vars kansli också skall finnas en sekreterare åt den biträdande biskopen. En biträdande biskop, som inte på ärkebiskopens uppdrag är ledamot och ordförande i domkapitlet eller stiftsstyrelsen, skall ha rätt att närvara vid deras sammanträden och delta i överläggningarna men inte i besluten.

Tjänsten skall inrättas av regeringen och skall tillsättas i samma ordning som gäller för annan biskopstjänst än ärkebiskopstjänsten.

De av reformen föranledda lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1990.

Kyrkomötet har yttrat sig över förslag till ändringar i församlingslagen, kyrkofondslagen och prästanställningslagen. Kyrkomötet har därjämte lagt fram förslag om ändringar i lagen om biskopsval och domkapitelslagen.

Propositionen innehåller därför tre huvuddelar:

- regeringens skrivelse till kyrkomötet (s. 10)
- kyrkomötets yttrande (s. 17)
- föredragande statsrådets ställningstagande till kyrkomötets synpunkter och förslag (s. 42)

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslagen måste läsa alla tre delarna.

1 Förslag till

Lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184)

Härigenom föreskrivs att 1, 13, 14, 19, 21, 22, 24, 33 och 42 §§ prästanställningslagen (1988: 184) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag är tillämplig på biskopar och andra präster i svenska kyrkan som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter.

Denna lag är tillämplig på biskopar, *biträdande biskop* och andra präster i svenska kyrkan som har anställning i territoriella pastorat och stiftssamfälligheter.

Bestämmelserna i 22, 23, 27–43 och 50–55 §§ skall tillämpas också på sådana präster i svenska kyrkan som har anställning i andra icke-territoriella pastorat än hovförsamlingen.

Avlöningsförmåner i prästernas anställningar fastställs under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (*stalligt reglerade anställningar*).

13 §

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop.

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. *I det stiftet får det också finnas en tjänst som biträdande biskop.*

I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt.

14 §

Val av *biskop* förrättas enligt bestämmelserna i lagen (1963:633) om biskopsval.

Val av *biskopar och av en biträdande biskop i Uppsala stift* förrättas enligt bestämmelserna i lagen (1963:633) om biskopsval.

Enligt lagen (1982:942) om svenska kyrkan utnämner regeringen till biskop en av de tre som har föreslagits vid biskopsvalet.

Enligt lagen (1982:942) om svenska kyrkan utnämner regeringen till biskop en av de tre som har föreslagits vid biskopsvalet. *Det samma skall gälla om utnämningen av en biträdande biskop i Uppsala stift.*

19 §

Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till annan prästtjänst än biskopstjänst.

Regeringen får meddela föreskrifter om de särskilda villkor som i övrigt skall gälla för behörighet till *en* annan prästtjänst än *en* biskopstjänst *eller en tjänst som biträdande biskop.*

¹ Senaste lydelse 1988:1554.

21 §

Prästtjänster och vikariat på sådana tjänster skall av domkapitlet kungöras lediga till ansökan. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från denna skyldighet.

Ansökan skall ges in till domkapitlet inom föreskriven tid. Om det finns särskilda skäl, får dock domkapitlet vid sin prövning av de sökandes behörighet även beakta ansökningar som har kommit in för sent.

Har en tjänst som kyrkoherde, vilken skall tillsättas i den ordning som anges i 5 och 6 §§, eller en tjänst som komminister kungjorts ledig till ansökan, skall den kungöras ledig ytterligare en gång om det inte finns tre behöriga sökande till tjänsten och om kyrkorådet eller tillsättningsnämnden begär det.

Vad som nu har sagts gäller inte tjänst som biskop eller, såvitt avser första och andra styckena, tjänst som pastorsadjunkt.

Vad som nu har sagts gäller inte *en* tjänst som biskop *eller biträdande biskop* eller, såvitt avser första och andra styckena, *en* tjänst som pastorsadjunkt.

22 §

Tjänst som biskop tillsätts med fullmakt. Övriga prästtjänster samt vikariat tillsätts med förordnande.

En tjänst som biskop *eller biträdande biskop* tillsätts med fullmakt. Övriga prästtjänster samt vikariat tillsätts med förordnande.

24 §

Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som biskop, *biträdande biskop i Uppsala stift* och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Enligt föreskrifter som regeringen meddelar prövar centralstyrelsen också frågor om inrättande av personliga tjänster för präst eller tjänster för präst med tjänstgöring i flera stift.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

33 §

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *stiftsstyrelsen* har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får *avskedande* inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet *biskopen* lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Ett avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *domkapitlet* har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om *ett* avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får *avskedandet* inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet *en biskop eller en biträdande biskop* lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

42 §

Frågor om disciplinansvar, avskedande, åtalsanmälan, avstängning och läkarundersökning prövas av domkapitlet i det stift där prästen har sin anställning.

För *biskopen* prövas dock frågorna av ansvarsnämnden för biskopar.

För *en biskop eller en biträdande biskop* prövas dock frågorna av ansvarsnämnden för biskopar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

2 Förslag till Lag om ändring i lagen (1963:633) om biskopsval

Prop.
1989/90:11

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1963:633) om biskopsval¹
*dels att i 11, 13–15 och 19 §§ orden "biskopsämbete" och "ärkebiskops-
ämbete" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "biskopstjänst" respek-
tive "ärkebiskopstjänst" i motsvarande form,
dels att 1 och 2 §§ skall ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

*När ämbete såsom ärkebiskop el-
ler biskop blir ledigt, skall efter re-
geringens förordnande val anställas
för upprättande av förslag till ämbe-
tets besättande (biskopsval).*

*Innan en tjänst som ärkebiskop,
biskop eller biträdande biskop till-
sätts, skall val anställas för att upp-
rätta förslag till tjänsten.*

*När en sådan tjänst blir ledig
skall regeringen förordna om bi-
skopsval.*

2 §²

Val av andra biskopar än ärkebi-
skopen skall förrättas av en valkor-
poration som består av

- domkapitlets ledamöter.
- präster som vid tidpunkten för
valet innehar i stiftet inrättade
tjänster som domprost, kyrko-
herde, komminister, stiftsadj-
unkt eller kontraktsadjunkt el-
ler enligt förordnande uppehål-
ler obesatta sådana tjänster,
- särskilt utsedda elektorer för
stiftets lekmän.

Val av andra biskopar än ärkebi-
skopen och val av biträdande biskop
i Uppsala stift skall förrättas av en
valkorporation som består av

- domkapitlets ledamöter,
- präster som vid tidpunkten för
valet innehar i stiftet inrättade
tjänster som domprost, kyrko-
herde, komminister, stiftsadj-
unkt eller kontraktsadjunkt el-
ler enligt förordnande uppehål-
ler obesatta sådana tjänster,
- särskilt utsedda elektorer för
stiftets lekmän.

I stift där det finns diakonianstalter, ingår i valkorporationen dessutom
de präster som vid tidpunkten för valet är anställda som föreståndare för
sådana anstalter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

¹ Senaste lydelse av 19 § 1975:1324.

² Senaste lydelse 1983:400.

3 Förslag till Lag om ändring i domkapitelslagen (1988:181)

Prop.
1989/90:11

Härigenom föreskrivs att 2 § domkapitelslagen (1988:181) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten eller, där det inte finns någon domprost, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande,
3. en präst vald av stiftets präster,
4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

I domkapitlet i Uppsala stift får ärkebiskopen i den utsträckning han finner det lämpligt sätta den biträdande biskopen i stiftet i sitt ställe som ledamot och ordförande.

För ledamöterna enligt första stycket 3 och 4 skall det finnas lika många suppleanter. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Vid handläggning av de ärenden som enligt 16 § lagen (1982:942) om svenska kyrkan och 42 § första stycket prästanställningslagen (1988:184) ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

4 Förslag till Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 6 kap. 12 § och 9 kap. 6 och 7 §§ församlingslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Ledamöter och suppleanter väljs bland dem som har rösträtt enligt 4 §.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som är ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar *en* tjänst som biskop eller *biträdande biskop* är inte valbar till ledamot eller suppleant. *Den som innehar en tjänst som kyrkoherde eller innehar ett långtidsvikariat på en sådan tjänst samt en präst som enligt 7 kap. 3 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd är inte valbar.* Den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans uppdrag genast utan särskilt beslut. Kyrkofullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

6 kap.

12 §

Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar *en* tjänst som biskop eller *biträdande biskop* är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller *någon* annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

9 kap.

6 §

Biskopen är stiftsstyrelsens ordförande. Bland de valda ledamöterna utser stiftsfullmäktige en vice ordförande.

I Uppsala stift får ärkebiskopen för en tid som motsvarar återstoden av de valda ledamöternas valperiod i sitt ställe som ledamot och ordförande sätta den biträdande biskopen i stiftet.

7 §

Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 9 § andra och tredje styckena, 11 – 15 och 17 – 21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för *kyrkoherde* eller hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för *kyrkoherden* eller hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen. *I stiftsstyrelsen och andra nämnder i Uppsala stift gäller detsamma också för den biträdande biskopen.*

6. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

5 Förslag till
Lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 8 § kyrkofondslagen (1988: 182) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13 – 16 §§,
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 17 och 18 §§,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, *den biträdande biskopen i Uppsala stift* och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,
5. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter enligt regeringens bestämmande,
6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen enligt regeringens bestämmande,
7. förvaltningskostnader enligt regeringens bestämmande för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndigheter där kyrkliga frågor handläggs,
8. kostnader för verksamhet, som bedrivs av Svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, enligt regeringens bestämmande,
9. andra kostnader för kyrkliga ändamål enligt regeringens bestämmande,
10. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 maj 1989

Närvarande: statsrådet Feldt, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Gradin, Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Löw, Persson.

Föredragande: statsrådet Wallström

Skrivelse till kyrkomötet om stiftsledningsfunktionens framtida organisation i Uppsala stift, m. m.

1 Inledning

I regleringsbrev den 8 juni 1978 föreskrev regeringen med stöd av riksdagens beslut (prop. 1977/78:120, KrU 21, rskr. 262) att domkapitlet i Uppsala fick ur kyrkofonden betala kostnader för ersättning åt domprosten i Uppsala vid tjänstledighet för att biträda ärkebiskopen med stiftsarbetet. Med stöd härav beslöt domkapitlet att med giltighet fr. o. m. den 1 juli 1978 tills vidare bevilja domprosten tjänstledighet, motsvarande halva arbetstiden, för att hjälpa ärkebiskopen med stiftsarbetet.

I skrivelse den 14 september 1983 anförde domkapitlet, att ärkebiskopens arbetsuppgifter successivt hade ökat och att domkapitlet fann det angeläget att förordnandet för domprosten att assistera honom i stiftsarbetet utökades till två tredjedels tjänstgöring samt att tjänsten i samband därmed omformades till en assisterande biskopstjänst. Domkapitlet anhöll därför att regeringen skulle inrätta en tjänst som assisterande biskop i Uppsala stift med förordnande att med två tredjedels tjänstgöring hjälpa ärkebiskopen i hans stiftsuppgifter.

I beslut den 19 januari 1984 uttalade regeringen att domkapitlet med stöd av regeringens beslut den 8 juni 1978 var oförhindrat att medge domprosten tjänstebefrielse i den utsträckning som hade föreslagits i skrivelsen. Huvudsyftet med domkapitlets framställning kunde därmed tillgodoses utan att det behövde inrättas en särskild tjänst som assisterande biskop i Uppsala stift.

Domkapitlet har sedermera den 17 september 1986 beslutat att ärkebiskopen i större omfattning än tidigare skulle frigöras från stiftsgöromål för att få möjlighet att fullgöra alltmer ökande riksskyrkliga och internationella arbetsuppgifter. Samtidigt har domprosten förordnats att överta merparten, 75 procent, av stiftsledningsverksamheten.

För att utreda stiftsledningsfunktionens framtida organisation i ärkestiftet efter den 1 oktober 1990, då den nuvarande innehavaren av domprost-

tjänsten beräknades avgå från sin tjänst, tillsatte domkapitlet den 11 februari 1987 en kommitté med företrädare för olika stiftsorgan samt Uppsala domkyrkoförsamling. Kommittén avgav i maj 1988 sitt förslag i ämnet. Domkapitlet har med eget yttrande den 10 augusti 1988 överlämnat utredningen till regeringen.

Civildepartementet har genom remiss inhämtat yttranden över utredningsförslaget från kammarkollegiet, kyrkofondens styrelse, Uppsala domkyrkoförsamling, Uppsala kyrkliga samfällighet, Häverö, Sigtuna, Hofors och Järvsö pastorat, Enköpings kyrkliga samfällighet, kontraktsprostarna i Uppsala, Gästriklands östra och Voxnans kontrakt, svenska kyrkans centralstyrelse, ärkestiftets stiftsråd, ärkestiftets organisationskommitté, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund samt Svenska kyrkans personalförbund. En inom civildepartementet gjord sammanställning av utredningsförslagen och remissyttrandena över dem fogas till denna skrivelse som *bilaga 1*.

Prop.
1989/90:11

2 Föredraganden

2.1 Inrättande av en särskild prästtjänst i Uppsala stift

Mitt förslag: En särskild prästtjänst inrättas i Uppsala stift med uppgift att avlasta ärkebiskopen vissa av hans uppgifter som biskop i Uppsala stift.

Kommitténs förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Flertalet tillstyrker förslaget. Kammarkollegiet föreslår dock att det i stället inrättas en tjänst som ärkebiskop utan stiftsansknytning och en särskild biskopstjänst för Uppsala stift.

Skälen för mitt förslag: Under senare år har kyrkomötet fått ta ställning till olika förslag till åtgärder som skulle kunna minska ärkebiskopens arbetsbörda. Den av kammarkollegiet föreslagna lösningen har avvisats av kyrkomötet åren 1984 och 1985 vid behandling av motioner med motsvarande syfte. Den anses strida mot hävdvunnen svensk kyrkotradition, enligt vilken en biskop alltid är biskop i ett stift. Jag är därför inte beredd att förorda den av kammarkollegiet föreslagna lösningen av frågan om ärkebiskopens arbetsbörda. Olika förslag till delning av ärkestiftet har inte heller lett till något resultat. I stället har sedan en längre tid tillbaka den anordningen prövats, att domprosten i Uppsala med befrielse från en betydande del av sina skyldigheter i domprosttjänsten har hjälpt ärkebiskopen med stiftsgöromålen. Detta arrangemang har visat sig fungera tillfredsställande från stiftets synpunkt. Däremot har den prövade lösningen berövat domkyrkoförsamlingen en stor del av domprostens insatser som kyrkoherde.

Förslaget att inrätta en särskild prästtjänst för de funktioner i stiftet som ärkebiskopen under senare år har uppdragit åt domprosten utgör därför enligt min mening en god lösning på det aktuella problemet. Ärkebiskopen

behåller sin ställning som stiftschef i Uppsala stift, men kan genom att delegera arbetsuppgifter i stiftet till en prästerlig medhjälpare vinna den lättnad i arbetsbördan som behövs med hänsyn till hans ökade riksskyrkliga och internationella förpliktelser. Samtidigt får domprosten i Uppsala i fortsättningen möjlighet att fullt ut verka i sin tjänst som kyrkoherde i Uppsala domkyrkoförsamling. Till domprostens roll som vice ordförande i domkapitlet m. m. återkommer jag i avsnitt 2.4.

Prop.
1989/90: 11

2.2 Tjänstens placering och benämning

Mitt förslag: Tjänsten, vars innehavare bör benämnas stiftsprost, knyts till ärkebiskopsämbetet. Vid dess kansli skall även finnas inrättad en tjänst som sekreterare åt stiftsprosten.

Kommitténs förslag skiljer sig från mitt. Tjänstebenämningen föreslås vara stiftsdomprost och tjänstinnehavaren och dennes sekreterare skall organisatoriskt tillhöra stiftskansliet.

Remissinstanserna lämnar i flertalet fall kommitténs förslag utan erinran. Svenska kyrkans centralstyrelse anser dock att stiftsdomprostens funktion i det nya stiftskansliet är oklar och kan inte acceptera en ordning där tjänsten i administrativt hänseende blir underordnad kanslichefen. — Häverö pastorat anser att domprosttiteln bör reserveras för domkyrkoförsamlingarnas kyrkoherdar och föreslår beteckningen stiftsprost för den nya tjänsten.

Skälen för mitt förslag: Jag delar kommitténs uppfattning att den nya tjänsten bör vara en heltidstjänst och inte möjlig att förena med någon annan prästtjänst i församling, stift eller något riksskyrkligt organ. Tjänsten avser att avlasta ärkebiskopen de arbetsuppgifter i stiftet som denne kan vilja delegera. Jag anser det därför inte heller lämpligt att — som kommittén föreslår — inordna tjänsten under det nya stiftskansliet, som är stiftsamfällighetens organ. Den föreslagna nya tjänsten är avsedd utgöra en funktion av biskopsämbetet i Uppsala stift. Den bör därför enligt min mening knytas direkt till ärkebiskopsämbetet med placering vid ärkebiskopens kansli. Dit bör också den sekreterare som behövs åt tjänstinnehavaren knytas.

Vad beträffar tjänstebenämningen delar jag den uppfattning som uttalats av Häverö pastorat. Någon sammanblandning med domprosttjänsterna i stiftet bör inte komma i fråga. Prosttiteln har däremot av ålder använts i sammansättningen "kontraktsprost" för dem som, var och en inom sitt kontrakt, är biskopens medhjälpare i stiftsarbetet. För den som skall avlasta stiftschefen arbetsuppgifter inom hela stiftet förefaller då benämningen "stiftsprost" vara lämplig.

Mitt förslag innebär att prästanställningslagen (1988: 184) måste ändras. I 13 § första stycket bör införas ett tillägg av innebörd att det vid sidan av tjänsten som biskop kan finnas en tjänst som stiftsprost. Bestämmelsen bör enligt min mening ges en så allmän avfattning att en sådan tjänst vid framtida behov skulle kunna inrättas vid biskopsämbetet också i ett annat

stift, där biskopen kan behöva avlastning i sitt arbete. Dock bör regeringen ha till uppgift att besluta om inrättande av en tjänst som stiftsprost. Föreskrifter om detta bör tas in i 24 § prästanställningslagen.

Prop.
1989/90: 11

I samband med att ändringar görs i nämnda lag bör en rättelse ske i 33 § första stycket. Ordet "stiftsstyrelsen" bör där utbytas mot "domkapitlet" eftersom det är denna myndighet som enligt 42 § lagen har att pröva frågor om avskedande av präster.

Jag vill beröra en annan fråga som har ett visst samband med den nya tjänstens benämning. Svenska kyrkans centralstyrelse har i sitt yttrande föreslagit, att den nya tjänsten skulle inrättas som en tjänst för "assisterande biskop". Liknande förslag förs fram i flera remissyttranden från Uppsala stift.

Kyrkomötets läronämnd har i ett yttrande (1985: 2) till kyrkomötet med anledning av en väckt motion uttalat att frågan om assisterande biskop var av sådant slag att det krävdes en utredning av de principiella aspekterna. En sådan utredning bör enligt min mening kyrkans egna organ ha till uppgift att verkställa. Jag anser mig därför inte böra lägga fram något förslag av den innebörd som centralstyrelsen förordar. Jag vill emellertid erinra om att regeringen redan i sitt förutnämnda beslut den 19 januari 1984 uttalade att frågan om biskopsvigning av någon som inte är stiftschef förutsätter vissa avvikelser från kyrkohandbokens ordning för biskopsvigning, men att det är kyrkomötet som meddelar föreskrifter om det. Med hänsyn till vad jag i det följande kommer att förorda i fråga om den nya tjänstens tillsättning och de med tjänsten förenade uppgifterna kan beteckningen "assisterande biskop" från de synpunkter jag har att företräda anses lika adekvat som benämningen stiftsprost. En sådan benämning torde dock förutsätta att innehavaren anses böra vigas till biskop för att bättre kunna fullgöra uppgifter som kan följa med tjänsten. Om kyrkomötet skulle göra en sådan bedömning, bör från regeringens sida inte möta något hinder mot att benämningen "assisterande biskop" eller liknande i stället för "stiftsprost" förs in i lagtexten.

2.3 Tillsättningsförfarandet

Mitt förslag: En tjänst som stiftsprost tillsätts i samma ordning som gäller för tillsättning av andra biskopar än ärkebiskopen enligt 2 § lagen (1963: 633) om biskopsval (ändrad senast 1988: 1550).

Kommitténs förslag överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot kommitténs förslag i denna del.

Skälen för mitt förslag: Stiftsprosten kommer att inom stiftet fullgöra betydande delar av de tjänsteåligganden som normalt biskopen utför i egenskap av stiftschef. Det får därför anses naturligt att stiftsprosten utses i samma ordning som gäller för val av biskop. Präster och lekmän i församlingarna får då möjlighet att påverka tillsättningen. För Uppsala

stifts del innebär en sådan ordning också att stiftet — utan andra stifts inblandning — får välja den som till stor del kommer att fullgöra biskopsfunktionerna i stiftet. Sedan valet vunnit laga kraft, utser regeringen en av de tre som erhållit högsta röstetalet vid valet i stiftet. Bestämmelserna om tillsättningsförfarandet bör tas in i prästanställningslagen.

Prop.
1989/90: 11

2.4 Arbetsuppgifterna

Mitt förslag: Stiftsprosten fullgör de uppgifter ärkebiskopen har att utföra i egenskap av stiftschef och som denne delegerar till honom. Stiftsprosten skall ha närvaro- och yttranderätt i domkapitlet. Han skall vidare vara ärkebiskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen och även eljest ha närvaro- och yttranderätt där.

Kommitténs förslag avviker från mitt. Enligt kommitténs förslag skall stiftsdomprosten vara vice ordförande i domkapitlet i stället för domprosten. I gengäld bör denne ingå som ledamot i domkapitlet när detta i sin egenskap av domkyrkostyrelse prövar ärenden angående Uppsala domkyrka. Stiftsdomprosten bör få närvaro- och yttranderätt i stiftsstyrelsen. Kommittén anger vidare genom uppräknings vilka uppgifter i stiftet som stiftsdomprosten efter delegation av ärkebiskopen skall utföra.

Remissinstanserna: Flertalet har inte haft någon erinran mot kommittéförslaget. Svenska kyrkans centralstyrelse anser dock att den av kommittén föreslagna ordningen på ett önskat sätt skulle markera ett särförhållande för Uppsala stift i förhållande till övriga stift, om domprosten stängs ute från sin traditionella funktion i domkapitlet och sin tänkta funktion i stiftsstyrelsen. — Kammarkollegiet å sin sida tar kommitténs förslag till intäkt för att tjänsten som domprost i Uppsala bör dras in och ersättas av en kyrkoherdetjänst.

Skälen för mitt förslag: I fråga om de uppgifter som ärkebiskopen skall kunna delegera till stiftsprosten är jag inte beredd att, såsom kommittén har gjort, ange dessa i detalj. Även om det finns anledning att anta att delegationen i huvudsak kommer att avse de uppgifter i stiftet som för närvarande har delegerats till domprosten att svara för, bör enligt min mening ärkebiskopen själv få avgöra vilka arbetsuppgifter inom stiftet som han från tid till annan vill överlåta på stiftsprosten att sköta. Erfarenheterna av den nya stiftsorganisationen kan t.ex. ge anledning till en annan fördelning av arbetsuppgifterna. Ärkebiskopen bör därför inte i detta hänseende vara bunden av några uttalanden av regeringen eller kyrkomötet.

När det gäller frågan om stiftsprostens ställning i domkapitlet, är jag i likhet med centralstyrelsen av den meningen att det av ålder bestående sambandet mellan domkyrkan och domkapitlet, som kommer till uttryck i att domprosten är ledamot av domkapitlet, inte bör brytas. Jag vill framhålla att domkapitlet i Uppsala också enligt kyrkolagens bestämmelser är domkyrkans styrelse. Domprosten i Uppsala bör därför i detta hänseende ha samma ställning i domkapitlet som tillkommer övriga domprostar.

Däremot är det enligt min uppfattning rimligt att stiftsprosten, som i sin tjänst får fullgöra på stiftsledningen ankommande funktioner i stiftet, också har närvaro- och yttranderätt vid domkapitlets sammanträden. Genom den erfarenhet stiftsprosten vinner av förhållandena i stiftets församlingar kan domkapitlet tillföras värdefulla synpunkter vid ärendenas behandling. En föreskrift om närvaro- och yttranderätt för stiftsprosten bör tas in i förordningen (1989: 6) med instruktion för domkapitlet.

Vad sedan gäller uppdraget att vara biskopens personliga ersättare i stiftsstyrelsen skall detta enligt 9 kap. 2 § församlingslagen (1988: 186) ligga på vice ordföranden i domkapitlet, d. v. s. domprosten. Jag anser emellertid att det är lämpligare att stiftsprosten, som kommer att få en mera övergripande erfarenhet av förhållandena i stort inom stiftet, får ersätta biskopen som ledamot i stiftsstyrelsen med de uppgifter den har än domprosten, vars erfarenheter av stiftsverksamheten efter den nya tjänstens inrättande av naturliga skäl blir mer begränsade. Jag förordar därför att stiftsprosten skall vara biskopens ersättare i stiftsstyrelsen. I detta avseende begränsas sålunda domprostens i Uppsala befogenheter i jämförelse med övriga domprostars. Med hänsyn till sin funktion i stiftet bör stiftsprosten även när han inte ersätter ärkebiskopen ha närvaro- och yttranderätt vid stiftsstyrelsens sammanträden liksom vid domkapitlets.

Beträffande de ändringar som behövs i domkapitletslagen (1988: 181) och församlingslagen (1988: 180) för att tillgodose vad jag nu har föreslagit får jag hänvisa till de framlagda lagförslagen. I samband med att ändringar görs i församlingslagen föreslår jag också en sådan ändring av bestämmelserna om valbarheten till kyrkofullmäktige i 2 kap. 5 § att det klart framgår att endast kyrkoherden eller annan präst som på grund av kyrkoherdens förordnande är ledamot av kyrkorådet icke skall vara valbar till kyrkofullmäktige. Nuvarande formulering kan tolkas så att även en präst som är vald till ledamot av kyrkorådet inte skulle kunna vara ledamot av kyrkofullmäktige.

2.5 Kostnaderna

Mitt förslag: Kostnaderna för tjänsten som stiftsprost och för den åt stiftsprosten anvisade sekreterartjänsten skall betalas ur kyrkofonden.

Kommitténs förslag skiljer sig från mitt såtillvida att kommittén föreslår att lönekostnaderna för sekreteraren bör ingå i underlaget för det stiftsbidrag som kyrkofondens styrelse får bevilja stiftssamfälligheten. Detsamma bör gälla kostnaden för tjänsterum åt stiftsdomprosten och hans sekreterare.

Remissinstanserna har inte haft något att erinra mot kommittéförslaget.

Skälen för mitt förslag: Kommittén har beräknat kostnaderna för den nya tjänsten till sammanlagt 619 500 kr. i dagsläget. I beloppet ingår, utöver lönekostnad för den nya tjänsten, motsvarande lönesättningen för en biskop, reseanslag, expenser, representationsanslag, lön m.m. åt en

sekreterare samt lokalkostnader. Kommittén har däremot inte räknat med några kostnader för tjänstebostad.

Prop.
1989/90: 11

Jag har i avsnitt 2.2 förordat att den nya tjänsten som stiftsprost knyts till ärkebiskopsämbetet och att stiftsprosten och dennes sekreterare placeras vid ärkebiskopens kansli. Lönen för stiftsprosten bör liksom biskoparnas löner bestämmas av statens chefslönenämnd. I 8 § 3 kyrkofondslagen (1988: 182) bör införas en bestämmelse om att kostnader för avlöningsförmåner åt stiftsprosten får betalas ur kyrkofonden. De övriga med tjänsten förknippade kostnaderna bör då lämpligen betalas ur kyrkofonden såsom förvaltningskostnader för ärkebiskopsämbetet eller — om en sådan tjänst inrättas i ett annat stift — såsom en förvaltningskostnad för biskopsämbetet där i dess egenskap av "annan myndighet där kyrkliga frågor handläggs". Detta kan ske med stöd av 8 § 7 kyrkofondslagen.

Jag vill erinra om att motsvarande kostnader enligt regeringens bestämmande i dag betalas ur kyrkofonden för det biträde som domprosten i Uppsala lämnar ärkebiskopen. Dessa kostnader bortfaller vid inrättandet av den nya tjänsten liksom kostnaden för den ersättning som nu betalas till domprostens vikarie i församlingstjänsten.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom civildepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)
 2. lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)
 3. lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184).
- Lagförslagen fogas som *bilaga 2–4* till denna skrivelse.

4 Hemställan

Jag hemställer

dels att kyrkomötets yttrande inhämtas över de upprättade lagförslagen,
dels att kyrkomötet bereds tillfälle att ta del av vad jag har anfört i
övrigt.

5 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

KYRKOMÖTET

Kyrkomötets skrivelse

1989: 20

1989-08-25

Regeringen

Kyrkolagsutskottets betänkande 1989:22 med anledning av regeringens skrivelse om stiftsledningsfunktionens framtida organisation i Uppsala stift, m. m. (RegSkr 1989: 1), centralstyrelsens skrivelse om biträdande biskop, m. m. (CsSkr 1989: 11) samt motioner

Med överlämnande av nämnda betänkande får jag anmäla att kyrkomötet den 25 augusti 1989 bifallit vad utskottet hemställt.

Göran Åstrand

Bengt Törnell

Kyrkolagsutskottets betänkande

1989: 22

Prop.
1989/90: 11

med anledning av regeringens skrivelse om
stiftsledningsfunktionens framtida
organisation i Uppsala stift, m. m. (RegSkr
1989: 1), centralstyrelsens skrivelse om
biträdande biskop, m. m. (CsSkr 1989: 11)
samt motioner

KL
1989: 22

1 Regeringens skrivelse

I en till utskottet hänvisad skrivelse 1989: 1 har regeringen förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande över tre upprättade lagförslag som syftar till en ändring av stiftsledningsfunktionens organisation i Uppsala stift m. m., nämligen

1. lag om ändring i församlingslagen (1988: 180),
2. lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182),
3. lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184).

Kyrkomötet har dessutom beretts tillfälle att ta del av föredragande statsrådets synpunkter i övrigt.

De för yttrande överlämnade lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 6 kap. 12 § och 9 kap. 2 och 7 §§ församlingslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Ledamöter och suppleanter väljs bland dem som har rösträtt enligt 4 §.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som är ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som enligt 7 kap. 3 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans uppdrag genast utan särskilt beslut. Kyrkofullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

6 kap.

12 §

Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Den som enligt 9 kap. 2 § är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

9 kap.

2 §

Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen.

Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare.

Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare. *I ett stift där det finns inrättad en tjänst som stiftsprost skall dock denne i stället vara biskopens ersättare.*

7 §

Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 9 § andra och tredje styckena, 11 – 15 och 17 – 21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen. *I ett stift där det finns inrättad en tjänst som stiftsprost får denne utan särskild kallelse närvara vid sammanträden med stiftsstyrelsen och delta i överläggningarna men inte i besluten, när stiftsprosten inte ersätter biskopen som ledamot i styrelsen.*

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherde eller hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen.

6. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

2 Förslag till Lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 8 § kyrkofondslagen (1988: 182) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13–16 §§,
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 17 och 18 §§,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, *stiftsprostar* och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,
5. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter enligt regeringens bestämmande.
6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen enligt regeringens bestämmande.
7. förvaltningskostnader enligt regeringens bestämmande för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndighet där kyrkliga frågor handläggs.
8. kostnader för verksamhet, som bedrivs av svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, enligt regeringens bestämmande.
9. andra kostnader för kyrkliga ändamål enligt regeringens bestämmande,
10. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

3 Förslag till Lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs i fråga om prästanställningslagen (1988: 184)
dels att 13, 24 och 33 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 14 a.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop.

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. *I stiften får det också finnas en tjänst som stiftsprost.*

I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastorsadjunkt.

14 a §

En tjänst som stiftsprost tillsätts av regeringen.

För upprättande av förslag till tillsättande av en sådan tjänst skall val anställas i den ordning som är föreskriven i lagen (1963: 633) om biskopsval i fråga om val av andra biskopar än ärkebiskopen.

24 §

Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som biskop, *stiftsprost* och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Enligt föreskrifter som regeringen meddelar prövar centralstyrelsen också frågor om inrättande av personliga tjänster för präst eller tjänster för präst med tjänstgöring i flera stift.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

33 §

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *stiftsstyrelsen* har känt till mer än en månad före prövningen.

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *domkapitlet* har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedande inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet biskopen lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

2 Centralstyrelsens skrivelse

Prop.
1989/90: 11

Till utskottet har också hänvisats centralstyrelsens skrivelse 1989: 11 om biträdande biskop m. m. I skrivelsen hemställs att kyrkomötet beslutar anta ett förslag till kyrklig kungörelse om ändring i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986: 3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan.

Förslaget till kyrklig kungörelse har följande lydelse.

Förslag till

Kyrklig kungörelse om ändring i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986: 3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs med stöd av 7 § 3 lagen (1982:942) om svenska kyrkan i fråga om bilaga 2 till kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986:3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan²

att avsnittet Kungörelsen vid avsnittet II Vigningen i biskopsvigningsmässan skall ha följande lydelse, och

att den inledande anvisningen i ordningen för mottagande av biskop skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

II Vigningen

Kungörelsen

ÄB Efter val har NN utnämnts till biskop i NN stift.

Fullmakten kommer nu att läsas upp.

Notarien läser fullmakten.

Electus går fram till altarringen.

ÄB Efter val har NN utnämnts till biskop/*biträdande biskop* i NN stift.

Fullmakten kommer nu att läsas upp.

Mottagande av biskop äger rum i stiftets domkyrka snarast efter biskopens vigning och tillträde. Mottagandet förläggs till tid som gör det möjligt för medarbetare och representanter från stiftets församlingar att delta. Mottagandet leds av domprosten (domkapitlets vice preses) eller, vid förfall för domprosten, av den prästerliga ledamoten av domkapitlet. Mottagandet följs av högmässa eller annan gudstjänst som leds av biskopen.

Mottagande av biskop äger rum i stiftets domkyrka snarast efter biskopens vigning och tillträde. Mottagandet förläggs till tid som gör det möjligt för medarbetare och representanter från stiftets församlingar att delta. Mottagandet leds av domprosten (domkapitlets vice preses) eller, vid förfall för domprosten, av den prästerliga ledamoten av domkapitlet. Mottagandet följs av högmässa eller annan gudstjänst som leds av biskopen. *Vid mottagande av biträdande biskop, vilket leds av stiftsbiskopen, kan denna ordning följas med nödiga jämkningar.*

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1990.

² Kungörelsen omtryckt SKFS 1987:2

3 Motitioner

Till utskottet har också hänvisats tre motioner med anknytning till regeringens och centralstyrelsens skrivelser.

I motion 1989: 67 av Hans Sjöström hemställs att kyrkomötet bifaller de förslag angående stiftsprosts/assisterande biskops ställning i domkapitel och stiftsstyrelse som redovisas i motionen.

I motion 1989: 74 av Urban Gibson hemställs att kyrkomötet i sitt yttrande över regeringens skrivelse föreslår att i de författningsförslag som regeringen framlägger i skrivelsen ordet "stiftsprost" utbytes mot "biträdande biskop".

I motion 1989: 75 av Gunnar Blomgren hemställs att kyrkomötet avstyrker de i regeringens skrivelse föreslagna lagändringarna, samt att kyrkomötet begär att centralstyrelsen dels för kyrkomötet framlägger förslag om ny stiftsindelning, dels låter utreda den principiella frågan om biträdande biskopar.

För motiveringarna hänvisas till motionerna.

4 Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över regeringens och centralstyrelsens skrivelser samt över motion 1989: 75.

Läronämndens yttrande — 1989: 9 och 1989: 29 — fogas som *bilaga 1 och 2* till detta betänkande.

5 Bakgrund m. m.

5.1 Ärkebiskopens arbetsbörda

Ärkebiskopens arbetsbörda är utgångspunkten för regeringsskrivelsen till årets kyrkomöte, liksom den helt eller delvis har varit det för ett antal kyrkomötesärenden under 1980-talet.

- 1982 års kyrkomöte behandlade frågan om en ändrad stiftsindelning
- 1984 års kyrkomöte behandlade dels frågan om en delning av Uppsala stift, dels frågan om ärkebiskopen kunde få ställningen som ärkebiskop utan stift
- 1985 års kyrkomöte behandlade återigen frågan om delning av Uppsala stift samt därutöver frågan om en assisterande biskop i stiftet
- 1986 års kyrkomöte behandlade på nytt frågan om en ändrad stiftsindelning.

Inte något av de nämnda kyrkomötesärendena har lett till något resultat.

En mer utförlig redogörelse för dessa kyrkomötesärenden återfinns i centralstyrelsens skrivelse CsSkr 1989: 11 s. 2—5.

Ärkebiskopens alltmer ökande arbetsbörda sammanhänger främst med 1980-talets rikskyrkliga reformer och svenska kyrkans ökande engagemang i ekumeniska och internationella sammanhang. Som centralstyrelsens ord-

förande, och i lika hög grad som dess arbetsutskottsordförande, har ärkebiskopen en regelbundet återkommande, betungande uppgift. Med detta förenas ett beredningsarbete som innebär planeringsgenomgångar med de ledande befattningshavarna i den riksskyrkliga organisationen. Vid sidan av detta leder ärkebiskopen biskopsmötets och läronämndens sammanträden. Han är också visitator för utlandsförsamlingarna. På det internationella planet är vår nuvarande ärkebiskop ledamot av Lutherska Världsförbundets exekutiva kommitté i Genève. Det nu nämnda är ärkebiskopens tyngsta uppgifter vid sidan av stiftschefskapet, men de är ändå bara en del av alla de uppgifter, plikter och framträdanden som är förenade med att vara ärkebiskop.

5.2 Regeringens förslag

I regeringens skrivelse föreslås att en särskild prästtjänst inrättas i Uppsala stift. Den benämns stiftsprost och knyts till ärkebiskopsämbetet. Stiftsprosten skall fullgöra de uppgifter i stiftet som ärkebiskopen delegerar till honom. På det sättet avlastas ärkebiskopen en stor del av arbetsuppgifterna som stiftschef.

Stiftsprosten skall enligt förslaget ha närvaro- och yttranderätt i domkapitlet och vara ärkebiskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen. Tjänsten inrättas av regeringen och tillsätts i samma ordning som gäller för annan biskopstjänst än ärkebiskopstjänsten.

Regeringens förslag har sin utgångspunkt i förhållandena i Uppsala stift men det är utformat så att stiftsprosttjänster kan inrättas också i andra stift, om regeringen beslutar det.

I frågan om assisterande biskopar har regeringen ställt sig neutral och anger att det från regeringens sida inte bör möta något hinder mot att benämningen "assisterande biskop" eller liknande förs in i lagtexten i stället för stiftsprost, om kyrkomötet gör den bedömningen.

5.3 Centralstyrelsens förslag

I centralstyrelsens skrivelse föreslås en ändring i ritualen för biskopsvigning och ordningen för mottagande av biskop i syfte att göra det möjligt att biskopsviga innehavaren av en tjänst som biträdande biskop. Centralstyrelsen har sålunda tagit fasta på regeringens öppenhet för att benämna stiftsprosttjänsten någonting annat, t. ex. biträdande biskop.

I centralstyrelsens skrivelse, som beslutats före regeringens, finns inte något förslag om hur den ändrade tjänstebenenämningen författningsmässigt skall regleras.

Skrivelsen upptas till huvuddelen av en teologisk redogörelse angående möjligheten att ha biträdande biskopar i en luthersk kyrka. I denna del hänvisas till skrivelsen.

6.1 Stiftsindelningen

Såsom kyrkomötet vid flera tillfällen har uttalat är stiftsindelningen i behov av en översyn. Med hänsyn bl. a. till de senaste organisatoriska reformerna inom kyrkan kan dock konstateras att en utredning om stiftsindelningen inte torde vara aktuell under den närmaste tiden. Den får i stället ske i ett mera långsiktigt perspektiv. Förhållandena i Uppsala stift fordrar däremot en omedelbar lösning.

Utskottet kan därför inte tillstyrka bifall till motion 1989: 75.

6.2 Situationen i Uppsala stift

Förhållandena beträffande stiftsledningsfunktionen i Uppsala stift har en längre tid varit från principiell synpunkt mindre tillfredsställande. Sedan flera andra alternativ aktualiserats utan att någon lösning på problemet uppnåtts, framstår regeringens förslag som realistiskt och väl genomtänkt.

Utskottet tillstyrker sålunda att en ny tjänst inrättas, till vars innehavare ärkebiskopen kan delegera arbetsuppgifter som faller på stiftsledningen. Den närmare utformningen av tjänsten kan ske på olika sätt, vilka diskuteras närmare i det följande.

6.3 Biträdande biskop eller stiftsprost

Med den inställning regeringen har redovisat kan tjänsten inrättas antingen som en stiftsprosttjänst eller också som en tjänst som biträdande biskop i enlighet med centralstyrelsens intentioner och förslaget i motion 1989: 74.

Att ha biträdande biskopar möter enligt läronämndens och centralstyrelsens utlåtanden inga verkliga hinder från läromässig synpunkt. Ändå innebär en sådan ordning i realiteten en mycket genomgripande förändring i vår kyrkas traditionella syn på biskopsämbetet. Det är därför naturligt att utskottet känner en viss tveksamhet inför centralstyrelsens intentioner.

Samtidigt måste det erkännas att förslaget om en stiftsprosttjänst, hur tillfredsställande det än är från arbetsmässig synpunkt, likväl har den bristen att församlingarna i Uppsala stift kommer att sakna en biskop i det direkta stiftsarbetet.

Vid avvägningen mellan för- och nackdelar har utskottet funnit att behovet av en biträdande biskop väger så tungt att Uppsala stift bör få en sådan tjänst när möjligheten nu öppnas. Ett starkt motiv är förhållandet att stiftschefen — ärkebiskopen — i realiteten på grund av sina många andra tunga uppgifter förklarligt nog kan ägna endast en begränsad del av sin tid åt stiftsledningen. Detta gäller emellertid inte i övriga stift och utskottet är inte nu berett att tillstyrka att samma ordning får vinna insteg i de övriga stift. Utskottet tar inte i detta sammanhang upp förhållandena i andra stift.

En ordning med en biträdande biskop i Uppsala stift får inte ses som ett

steg på vägen mot att ärkebiskopen skulle befrias från sin stiftsanknytning. Utskottet har i tidigare sammanhang haft invändningar mot en sådan ordning (KL1984: 7).

Regeringens förslag, i kombination med centralstyrelsens, bör utformas så att det uttryckligen avser endast Uppsala stift. Motion 1989:74 tillstyrks under förutsättning av denna begränsning.

Prop.
1989/90: 11

6.4 Ställningen i domkapitlet och stiftsstyrelsen

Som en konsekvens av att tjänsten utformas som en biträdande biskop bör enligt utskottets mening ett något annorlunda betraktelsesätt anläggas på anknytningen till domkapitel och stiftsstyrelse.

Den biträdande biskopens ställning och en konsekvent tillämpning av delegationsprincipen bör medföra att ärkebiskopen skall kunna överlåta uppgiften som ordförande i domkapitlet på den biträdande biskopen. Uppdraget bör kunna ges för visst ärende, visst sammanträde eller viss kortare tid, eftersom utskottet förutsätter att ärkebiskopen behöver presidera vid bl. a. ärenden som inte direkt avser stiftsarbetet. Hit hör bl. a. disciplinansvaret för präster i utlandsförsamlingarna.

Ordförandeskapet i stiftsstyrelsen är en tung arbetsbörda. För att göra möjligheten till delegation så fullständig som möjligt bör ärkebiskopen kunna överlåta uppgiften på den biträdande biskopen. Detta bör i så fall ske för återstoden av de valda ledamöternas valperiod.

Genom utskottets ställningstagande är synpunkterna i motion 1989:6 delvis tillgodosedda.

7 Författningsförslag

7.1 Upprättade förslag

Utskottet har granskat de av regeringen framlagda lagförslagen. Mot bakgrund av utskottets ställningstagande i frågan om biträdande biskop har utskottet vidtagit erforderliga justeringar.

Utskottet har dessutom upprättat förslag till ändringar i lagen (1963:633) om biskopsval och i domkapitelslagen (1988:181) i konsekvens med utskottets ställningstagande.

Utskottet har också granskat det av centralstyrelsen framlagda förslaget till kyrklig kungörelse.

7.2 Församlingslagen (1988:180)

Ett såsom "Utskottets förslag" betecknat lagförslag har fogats till detta betänkande som *bilaga 3*.

Utskottet har inte nu haft något att erinra mot regeringens förslag till ändring i 2 kap. 5 § men vill hänvisa till sitt betänkande KL 1989:21 med anledning av motionerna 1989:6 och 48, som innebär att den exakta avfattningen bör övervägas ytterligare.

7.3 Kyrkofondslagen (1988: 182)

Ett såsom "Utskottets förslag" betecknat lagförslag är fogat till detta betänkande som *bilaga 4*.

7.4 Prästanställningslagen (1988: 184)

Ett såsom "Utskottets förslag" betecknat lagförslag är fogat till detta betänkande som *bilaga 5*.

Utöver de i det framlagda förslaget upptagna lagrummen erfordras konsekvensändringar i 1, 18, 19, 21, 22, 42, 48 och 49 §§ prästanställningslagen. I samtliga fall rör det sig om att en föreskrift som gäller en biskop skall kompletteras så att den också omfattar den biträdande biskopen i Uppsala stift. Utskottet har förutsatt att detta kan ske utan att kyrkomötet på nytt hörs i ärendet.

7.5 Lagen (1963: 633) om biskopsval

Ett av utskottet upprättat lagförslag har fogats till detta betänkande som *bilaga 6*.

7.6 Domkapitelslagen (1988: 181)

Ett av utskottet upprättat lagförslag har fogats till detta betänkande som *bilaga 7*.

Utskottet förutsätter att frågan om den biträdande biskopens närvarorätt i domkapitlet, när han inte ersätter ärkebiskopen, löses i domkapitelsinstruktionen enligt förslaget i regeringens skrivelse.

7.7 Kyrklig kungörelse om ändring i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986: 3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan

Utskottet har inte haft något att erinra mot det av centralstyrelsen upprättade förslaget.

Hemställen

Mot bakgrund av det anförda hemställer utskottet

1. beträffande församlingslagen
att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1989: 1 och motion 1989: 74 hos regeringen anholder att 2 kap. 5 §, 6 kap. 12 §, 9 kap. 2 och 7 §§ ges i *bilaga 3* såsom Utskottets förslag betecknade lydelse
2. beträffande kyrkofondslagen
att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1989: 1 och motion 1989: 74 hos regeringen anholder att 8 § ges i *bilaga 4* såsom Utskottets förslag betecknad lydelse

3. beträffande prästanställningslagen

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1989: 1 och motion 1989: 74 samt med avslag på motion på motion 1989: 75 hos regeringen anholder

dels att 13, 14, 24 och 33 §§ ges i *bilaga 5* såsom Utskottets förslag betecknade lydelse

dels att 1, 18, 19, 21, 22, 42, 48 och 49 §§ ändras i enlighet med vad utskottet anfört

4. beträffande lagen om biskopsval

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1989: 1 hos regeringen anholder att 2 § ges lydelse i enlighet med av utskottet upprättat, i *bilaga 6* intaget förslag

5. beträffande domkapitelslagen

att kyrkomötet med anledning av regeringens skrivelse 1989: 1 och motion 1989: 67 anholder att 2 § ges lydelse i enlighet med av utskottet upprättat, i *bilaga 7* intaget förslag

6. beträffande kyrkohandboken

att kyrkomötet med anledning av CsSkr 1989: 11 beslutar anta det till centralstyrelsens skrivelse fogade förslaget till kyrklig kungörelse om ändring i kyrkliga kungörelsen (SKFS 1986: 3) om antagande av ny kyrkohandbok för svenska kyrkan.

Stockholm den 21 augusti 1989

På kyrkolagsutskottets vägnar

Karl-Erik Johansson

Sture Johansson

Närvarande: Karl-Erik Johansson, ordf, Gunnar Lindberg*, Solveig Fridh, Runc Norberg, Karl-Axel Johansson*, Thure Jadestig, Thomas Söderberg, Carl-Eric Abrahamson, Sune Holgersson, Lennart Dahlin*, Carl Gustaf von Ehrenheim*, Berith Öhrnberg*, Karin Olin, Karl-Gustav Lindelöw och Britt Louise Agrell.

Biskoparna Lindegård och Gärtner har deltagit i överläggningen.

*) Ej närvarande vid slutjusteringen.

1989: 9

med anledning av regeringens skrivelse om
stiftsledningsfunktionens framtida
organisation i Uppsala stift och
centralstyrelsens skrivelse om biträdande
biskop

Till läronämnden har för yttrande överlämnats RegSkr 1989: 1 och CsSkr 1989: 11.

Läronämnden anförde i sitt yttrande 1985: 2 att förslag om "assisterande biskop" hörde till den typ av frågor som har "aspekter av principiell natur".

Ordet "biskop" har via latinet övertagits från grekiskans *episkopos*, som betecknar någon som i kyrkan bär ansvar för "tillsyn" eller "uppsikt", *episkopé*. Från att vara beteckning på en "församlingsledare" kom termen tidigt i kyrkans historia att användas som beteckning för den som bär ledningsansvaret i en centralort med kringliggande områden – ett "stift". Denna utveckling betecknas i den svenska Kyrkoordningen av år 1571 som "ganska nyttig och utan tvivel av Gud den helga Anda (som alla goda gåvor giver) utgången". Svenska kyrkan har i sin tradition bevarat denna ordning från den gamla kyrkans tid.

Senast har detta klargjorts i Den svenska kyrkohandboken II 1987, i synnerhet i inledningsorden till avsnittet Löftena i ordningen för biskopsvigning: "I detta Guds folk, där vi alla genom dopet är kallade att föra ut evangelium i hela världen, har biskopen ett särskilt uppdrag". De med detta uppdrag givna uppgifterna exemplifieras i det följande: "En biskop skall ha tillsyn över stiftet och församlingarna och bära ansvar för att Guds ord blir rent och klart förkunnat, sakramenten rätt förvaltade och barmhärtigheten utövad efter Guds vilja". Biskopen skall "vara en herde för Guds hjord" och "med vaksamhet och klokhet skall biskopen tjäna enheten i Kristus till kyrkans uppbyggelse och förnyelse i Anden".

I Kyrkoordningen 1571 motiveras biskopsuppdragets framväxt med att det tjänar enheten i kyrkan. För att övervinna "split och tvedräkt" mellan församlingar som "var hade sin besynnerliga biskop eller socknapräst" kom man överens om att "en biskop ibland dem skulle utväljas, vilken uppseende med alla de andra hava skulle ... så att det måtte dess bättre och endräkteligare tillgå". Samma accent möter i den aktuella ekumeniska dialogen mellan kyrkorna, exempelvis i dokumentet "Dop, nattvard, ämbete". Bland Andens gåvor och tjänster i Guds folk "är en tjänst som *ekiskopé* nödvändig för att uttrycka och trygga kroppens enhet. Varje kyrka behöver detta enhetens ämbete i någon form för att kunna vara Guds kyrka" (Ämbetet § 23).

Biskopens centrala uppgift som enhetsskapande faktor kommer till uttryck i den i vår kyrka hittills obrutna ordningen att uppdraget avser ett bestämt stift enligt principen "ett stift — en biskop". Detta ligger också nära den teologiska tolkningen att biskopen skall vara "en herde för Guds hjord". Samtidigt gäller att stiftsbiskoparnas uppdrag även innefattar uppgifter som avser hela kyrkan. Genom sin vining är biskopen inlemmad i biskopskollegiet med ett särskilt ansvar för centrala uppgifter inom kyrkan som helhet (ett exempel på detta är sammansättningen av kyrkomötets läronämnd) och för vår kyrkas förbindelser med kristenheten i övrigt.

När praktiska frågor om t. ex. arbetsbördor och arbetsavlastning aktualiseras ter det sig därför utifrån vår kyrkas hittillsvarande ordning som den närmast till hands liggande lösningen att driva kravet på stiftsdelning. Det är även den linje som företrätts av kyrkomötet vid behandlingen av denna typ av frågor, senast markerad genom det av 1986 års kyrkomöte till centralstyrelsen givna uppdraget att utreda och lämna förslag till ny stiftsindelning.

Det principiellt avgörande vid en bedömning av de nu framlagda förslagen är att det i kyrkan skall och måste finnas tjänster med ansvar för *episkopé*, av tradition förbundna med uppgiften att viga tjänare åt evangelium samt att vara pastor *pastorum*. Sådana tjänster har i kyrkans historia mött i olika utformning. Den hittillsvarande ordningen i vår kyrka med "ett stift — en biskop" är en sådan form, en *annan* är den i andra kyrkor ej ovanliga modellen med stiftsbiskop jämte "biträdande biskop(ar)". Det kan inom denna modell bli svårare att klart uttrycka biskopsuppdragets innebörd av enhetsfaktor samt att detta uppdrag i princip även innefattar uppgifter som avser kyrkan i dess helhet. Även om förslaget att i vår kyrka införa en ordning med "biträdande biskop" innebär en förändring av den hävdvunna synen på biskopsämbetets innebörd kan dock inga avgörande läromässiga hinder anföras. Med hänsyn till den beprövade ordning som hittills gällt i vår kyrka vore det dock lämpligt att den biträdande biskopen ges särskilt uppdrag över viss del av stiftet, vilket markerar att det är fråga om en interimistisk lösning som på sikt skulle kunna bana väg till den stiftsdelning, som i detta läge närmast svarar mot vår kyrkas tradition. Då det i sak är fråga om en delegation av uppgifter som tillkommer stiftsbiskopen och då det förutsätts att tjänsten tillsätts i samma ordning som gäller för tillsättning av biskop bör av principiella skäl biträdande biskop vigas till sitt uppdrag i samma ordning som gäller för övriga biskopar. Den närmare ansvarsfördelningen mellan stiftsbiskopen och den biträdande biskopen är en praktisk fråga, som kan bli nog så komplicerad men som inte kan avgöras utifrån läromässiga aspekter. Avgörande är att det rör sig om ett och samma *episkopé*-uppdrag, låt vara fördelat på ett annat sätt än tidigare genom att stiftsbiskopen delegerar vissa uppgifter inom detta uppdrag till den biträdande biskopen.

Uppsala den 20 juni 1989

På läronämndens vägnar

Bertil Werkström

Ragnar Persenius

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop Per-Olov Åhrén, biskop Bengt Wadensjö, biskop Bengt Hallgren, biskop Gunnar Weman, biskop Tore Furberg, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, Åke Andrén, Martin Lind, Caroline Krook, Birger Olsson, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén och Rune Söderlund.

Prop.
1989/90: 11

Läronämndens yttrande

1989: 29

Prop.
1989/90: 11

med anledning av motion om
stiftsledningsfunktionens framtida
organisation i Uppsala stift

Till läronämnden har för yttrande överlämnats KMot 1989: 75

Läronämnden hänvisar till sitt yttrande 1989: 9 med anledning av regeringens skrivelse om stiftsledningsfunktionens framtida organisation i Uppsala stift.

Stockholm den 14 augusti 1989

På läronämndens vägnar

Bertil Werkström

Carl Henrik Martling

Närvarande: Ärkebiskop Bertil Werkström, ordf., biskop Martin Lönnebo, biskop Lars-Göran Lönnermark, biskop Jonas Jonson, biskop Claes-Bertil Ytterberg, biskop Sven Lindegård, biskop Per-Olov Ahrén, biskop Bertil E. Gärtner, biskop Bengt Wadensjö*, biskop Bengt Hallgren, biskop Gunnar Weman, biskop Tore Furberg, biskop Henrik Svenungsson, Per Erik Persson, Åke Andrén, Martin Lind, Caroline Krook, Carl-Axel Axelsson, Anita Franzén och Runc Söderlund.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Förslag till Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 6 kap. 12 § och 9 kap. 2 och 7 §§ församlingslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 kap.

5 §

Ledamöter och suppleanter väljs bland dem som har rösträtt enligt 4 §.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som enligt 7 kap. 3 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans uppdrag genast utan särskilt beslut. Kyrkofullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

6 kap.

12 §

Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Den som enligt 9 kap. 2 § är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar tjänst som biskop eller biträdande biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Den som enligt 9 kap. 2 § är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

9 kap.

2 §

Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen.

Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare. I ett stift där det finns inrättad en tjänst som stiftsprost skall dock denne i stället

Vice ordföranden i domkapitlet är biskopens ersättare. *I Uppsala stift får ärkebiskopen för en tid som motsvarar återstoden av de valda le-*

vara biskopens ersättare.

*damöternas valperiod i sitt ställe
som ledamot och ordförande sätta
den biträdande biskopen i stiftet.*

7 §

Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 9 § andra och tredje styckena, 11 – 15 och 17 – 21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling. Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen. I ett stift där det finns inrättad en tjänst som stiftsprost får denne utan särskild kallelse närvara vid sammanträden med stiftsstyrelsen och delta i överläggningarna men inte i besluten, när stiftsprosten inte ersätter biskopen som ledamot i styrelsen.

1. Bestämmelserna om församling, kyrkofullmäktige och kyrkoråd skall avse stiftssamfälligheten, stiftsfullmäktige och stiftsstyrelsen. I *Uppsala stift* får *den biträdande biskopen* utan särskild kallelse närvara vid sammanträden med stiftsstyrelsen och delta i överläggningarna men inte i besluten, när *den biträdande biskopen* inte ersätter ärkebiskopen som ledamot och ordförande i styrelsen.

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighetens anslagstavla.

3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat, uppdra åt kyrkorådet eller annan nämnd i en församling eller kyrklig samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta anslag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt församlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherde eller hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrelsen.

6. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer beslutar det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Förslag till
Lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 8 § kyrkofondslagen (1988: 182) skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

8 §

Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13–16 §§
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 17 och 18 §§
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, *stiftsprostar* och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, *biträdande biskop i Uppsala stift* och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för försäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,
5. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter enligt regeringens bestämmande,
6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlet enligt regeringens bestämmande för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndighet där kyrkliga frågor handläggs,
8. kostnader för verksamhet, som bedrivs av svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, enligt regeringens bestämmande,
9. andra kostnader för kyrkliga ändamål enligt regeringens bestämmande,
10. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Förslag till
Lag om ändring i prästanställningslagen (1988:184)

Prop.
1989/90:11

Regeringens förslag

Härigenom föreskrivs i fråga om prästanställningslagen (1988:184) dels att 13, 24 och 33 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 14 a.

13 §

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. *I stiftet får det också finnas en tjänst som stiftsprost.*

I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastoratsadjunkt.

14 §

Val av biskopar och val av biträdande biskop i Uppsala stift förrättas enligt bestämmelserna i lagen (1963:633) om biskopsval.

Enligt lagen (1982:942) om svenska kyrkan utnämner regeringen till biskop en av de tre som har föreslagits vid biskopsvalet.

Detsamma skall gälla om utnämningen av biträdande biskop i Uppsala stift.

14 a §

En tjänst som stiftsprost tillsätts av regeringen. För upprättande av förslag till tillsättande av en sådan tjänst skall val anställas i den ordning som är föreskriven i lagen (1963:633) om biskopsval i fråga om val av andra biskopar än ärkebiskopen.

24 §

Frågor om inrättande av tjänster som biskop, stiftsprost och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som biskop, biträdande biskop i Uppsala stift och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Enligt föreskrifter som regeringen meddelar prövar centralstyrelsen också frågor om inrättande av personliga tjänster för präst eller tjänster för präst med tjänstgöring i flera stift.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastorsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som domkapitlet har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedande inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet biskopen lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1963: 633) om biskopsval

Härigenom förskrivs att 2 § lagen (1963: 633) om biskopsval skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Val av annan biskop än ärkebiskop skall förrättas av en valkorporation som består av

- domkapitlets ledamöter,
- präster som vid tidpunkten för valet innehar i stiftet inrättade tjänster som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt eller enligt förordnande uppehåller obcsatta sådana tjänster,
- särskilt utsedda elektorater för stiftets lekmän.

Föreslagen lydelse

2 §

Val av annan biskop än ärkebiskop och val av biträdande biskop i Uppsala stift skall förrättas av en valkorporation som består av

- domkapitlets ledamöter,
- präster som vid tidpunkten för valet innehar i stiftet inrättade tjänster som domprost, kyrkoherde, komminister, stiftsadjunkt eller kontraktsadjunkt eller enligt förordnande uppehåller obcsatta sådana tjänster,
- särskilt utsedda elektorater för stiftets lekmän.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Förslag till
Lag om ändring i domkapitelslagen (1988: 180)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 2 § domkapitelslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten eller, där det inte finns någon domprost, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande,
3. en präst vald av stiftets präster,
4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

För ledamöterna enligt första stycket 3 och 4 skall det finnas lika många suppleanter. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Vid handläggning av de ärenden som enligt 16 § lagen (1982: 942) om svenska kyrkan och 42 § första stycket prästanställningslagen (1988: 184) ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Domkapitlet består av följande ledamöter:

1. biskopen som ordförande,
2. domprosten eller, där det inte finns någon domprost, en av regeringen för sex år i sänder bland stiftets kyrkoherdar förordnad ledamot som vice ordförande,
3. en präst vald av stiftets präster,
4. tre lekmän valda av stiftsfullmäktige.

I domkapitlet i Uppsala stift får ärkebiskopen i den utsträckning han finner lämpligt sätta den biträdande biskopen i sitt ställe som ledamot och ordförande.

För ledamöterna enligt första stycket 3 och 4 skall det finnas lika många suppleanter. De utses på samma sätt som ledamöterna.

Vid handläggningen av de ärenden som enligt 16 § lagen (1982: 942) om svenska kyrkan och 42 § första stycket prästanställningslagen (1988: 184) ankommer på domkapitlet, skall dess sekreterare ingå som ledamot.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 september 1989

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Wallström, Persson

Föredragande: statsrådet Wallström

Proposition om stiftsledningen i Uppsala stift, m. m.

1 Anmälan av kyrkomötets yttrande m. m.

Föredraganden anmäler kyrkomötets yttrande¹ över de remitterade förslagen till

1. lag om ändring i församlingslagen (1988: 180),
2. lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182),
3. lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184).

De i regeringens skrivelse framlagda förslagen innebar att en ny prästtjänst, benämnd stiftsprost, skulle få inrättas i Uppsala stift för att avlasta ärkebiskopen en del av hans arbetsbörda som stiftschef. En möjlighet skulle också finnas för regeringen att vid uppkommande behov inrätta sådana tjänster även i andra stift.

Föredraganden redogör för kyrkomötets yttrande och anför.

Kyrkomötet har samtidigt med sin behandling av regeringens skrivelse också behandlat en av svenska kyrkans centralstyrelse överlämnad skrivelse CsSkr 1989: 11 om biträdande biskop, m. m. samt tre motioner i ämnet. Kyrkomötet beslöt med anledning av centralstyrelsens skrivelse att anta ett till skrivelsen fogat förslag till ändringar i Den svenska kyrkohandboken som avser att möjliggöra biskopsvigning också av den som innehar en tjänst som biträdande biskop i ett stift. Efter hörande av kyrkomötets läronämnd stannade kyrkomötet nämligen för att den i regeringens skrivelse föreslagna nya tjänsten bör inrättas som en tjänst som biträdande biskop i Uppsala stift. Samtidigt uttalade kyrkomötet att regeringens förslag bör utformas så att det uttryckligen avser endast Uppsala stift. Kyrkomötet har genom att upprätta egna förslag till ändringar i församlingslagen, kyrkofondslagen och prästanställningslagen justerat de av regeringen framlagda lagförslagen. Kyrkomötet har vidare upprättat förslag till

¹ Beslut om skrivelse till kyrkomötet (RegSkr 1989: 1) fattat vid regeringssammanträde den 18 maj 1989.

ändringar i lagen (1963:633) om biskopsval och i domkapitelslagen (1988:181) i konsekvens med sitt ställningstagande.

Prop.
1989/90:11

Jag vill erinra om att jag i skrivelsen till kyrkomötet (avsnitt 2.2) uttalar att om kyrkomötet gjorde den bedömningen, att innehavaren av den föreslagna nya tjänsten borde vigas till biskop för att bättre kunna fullgöra uppgifter som kunde följa med tjänsten, så borde från regeringens sida hinder inte möta mot att benämningen "assisterande biskop" eller liknande i stället för "stiftsprost" förs in i lagtexten. När kyrkomötet nu givit sin mening tillkänna att tjänsten bör inrättas som en tjänst för en biträdande biskop i Uppsala stift anser jag att denna önskan bör tillmötesgå.

De förslag som kyrkomötet har fört fram rörande den biträdande biskopens ställning i domkapitlet och stiftsstyrelsen kan enligt min mening godtas. De svarar väl mot avsikten att avlasta ärkebiskopen tjänsteåligganden i stiftet.

De av kyrkomötet framlagda lagförslagen kan enligt min mening också godtas i sak. De har dock bearbetats redaktionellt. Ändringsförslagen och den redaktionella bearbetningen innebär i huvudsak följande.

Valbarhetsbestämmelserna i 2 kap. 5 § församlingslagen har förtydligats i två avseenden. Det ena har redovisats i regeringens skrivelse till kyrkomötet. Det andra har föranletts av kyrkomötets skrivelse 1989:13 med anledning av motioner om valbarhet för vissa präster i bl. a. kyrkofullmäktige (KL 1989:21). Bestämmelsernas nuvarande utformning har vållat vissa tolkningssvårigheter när det gäller valbarheten till kyrkofullmäktige respektive rätten att kvarstå som kyrkofullmäktig för en präst som vikarierar på en kyrkoherdetjänst. I anslutning till den tolkning som valprövningsnämnden har gjort i ett beslut den 20 juni 1989 föreslår jag att frågan löses på så sätt att det klart anges i lagen, att det är den som innehar en tjänst som kyrkoherde eller ett långtidsvikariat på en sådan tjänst som drabbas av den ifrågavarande obehörighetsregeln.

I 6 kap. 12 § församlingslagen görs ett tillägg som innebär att den biträdande biskopen liksom annan biskop inte är valbar till stiftsfullmäktige. I enlighet med kyrkomötets förslag får ärkebiskopen möjlighet att sätta den biträdande biskopen i sitt ställe som ledamot och ordförande i stiftsstyrelsen för tiden intill dess att valperioden för de valda ledamöterna löper ut. Detta kommer till uttryck genom ett tillägg till 9 kap. 6 § församlingslagen. Om ett sådant förordnande inte meddelas, bör den biträdande biskopen ändå ha närvaro- och yttranderätt i stiftsstyrelsen. Detta tillgodoses genom en ändring i 9 kap. 7 § församlingslagen.

En tjänst som biträdande biskop i Uppsala stift föreslås bli tillsatt i samma ordning som gäller för andra biskopar än ärkebiskopen, d. v. s. genom att regeringen till tjänsten utnämner en av de tre som har förts upp på förslag efter val i stiftet. Föreskrifter härom föreslås bli införda i 14 § prästanställningslagen och 2 § lagen om biskopsval. I 1 § sistnämnda lag bör även anges att lagen skall tillämpas också vid val av biträdande biskop i Uppsala stift. Vidare bör orden biskopsämbete och ärkebiskopsämbete bytas ut mot biskopstjänst och ärkebiskopstjänst för att klargöra att det är fråga om tjänsten och inte det kyrkliga ämbete om vilket kyrkomötet får meddela föreskrifter (jfr 7 § 2 lagen om svenska kyrkan).

Även i fråga om disciplinansvar m.m. bör samma regler gälla för den biträdande biskopen som för övriga biskopar. Detta bör klargöras genom ett tillägg till 42 § prästanställningslagen. Konsekvensändringar föreslås också i vissa andra paragrafer av samma lag.

Vissa av lagförslagen innehåller föreskrifter som normalt bör granskas av lagrådet. Emellertid är lagstiftningsfrågan av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Kyrkomötet har inte berört frågan huruvida den biträdande biskopen skall ha närvaroplikt i kyrkomötet i likhet med vad som enligt 5 § lagen om svenska kyrkan gäller för övriga biskopar. Kyrkomötet har heller inte övervägt frågan om i vilken ordning beslut om skiljande från ämbetet skall ske beträffande den biträdande biskopen (jfr 16 § lagen om svenska kyrkan). Ställning bör tas till dessa frågor och kyrkomötet yttra sig över eventuella lagändringar. Jag avser att ta upp dessa frågor med svenska kyrkans centralstyrelse.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta de av kyrkomötet behandlade förslagen till

1. lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184),
2. lag om ändring i lagen (1963: 633) om biskopsval,
3. lag om ändring i domkapitelslagen (1988: 181),
4. lag om ändring i församlingslagen (1988: 180),
5. lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182).

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

CIVILDEPARTEMENTET

Sammanställning av remissyttranden över förslag angående stiftsledningsfunktionens framtida organisation i ärkestiftet.

Förslaget har utarbetats av en kommitté på uppdrag av domkapitlet i Uppsala.

Förteckning över remissinstanserna

Prop.
1989/90: 11

Efter remiss av kommittéförslaget har yttranden kommit in från:

kammarkollegiet

kyrkofondens styrelse

Uppsala domkyrkoförsamling

Uppsala kyrkliga samfällighet

Häverö pastorat

Enköpings kyrkliga samfällighet

Sigtuna pastorat

Hofors pastorat

Järvsö pastorat

kontraktsprosten i Uppsala kontrakt

kontraktsprosten i Gästriklands östra kontrakt

kontraktsprosten i Voxnans kontrakt

svenska kyrkans centralstyrelse

ärkestiftets stiftsråd

ärkestiftets organisationskommitté

Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund

Svenska kyrkans personalförbund

Inledning

Kommittén för utredning av stiftsledningsfunktionens framtida organisation i ärkestiftet har till domkapitlet i Uppsala överlämnat sitt förslag angående stiftsledningens organisation för tiden efter 1990-10-01. Domkapitlet har med eget yttrande den 10 augusti 1988 överlämnat förslaget till regeringen. Förslaget har remissbehandlats under hösten 1988.

Kommittén har med utgångspunkt i nu gällande ordning, domprosten som biträde åt ärkebiskopen i stiftschefsuppgifterna, stannat för att föreslå inrättande av en ny prästtjänst på stiftsplanet, s. k. stiftsdomprost. I utredningen redovisas tjänstens konstruktion och innehåll samt de krav, som bör ställas på innehavaren. Vidare har den studerat hur tjänsten på ett naturligt sätt skall kunna inlemmas i den nya stiftsorganisationen. Som en följd härav föreslås vissa tillägg och ändringar i bl. a. vissa nyligen antagna författningar, varvid regeringens proposition 1987/88:31 och konstitutionsutskottets betänkande 1987/88:30 bildat underlag. En kostnadsberäkning av förslaget har också gjorts.

Remissopinionen i stort

Av de arton remissinstanser som beretts tillfälle att yttra sig har sjutton kommit in med yttranden. Ett fåtal berör hela förslaget, medan övriga begränsar sig till att beröra en eller flera detaljfrågor.

Följande remissinstanser förklarar sig — utan att göra några reservationer — tillstyrka eller inte ha någon erinran mot förslagen i stort:

kyrkofondens styrelse, Uppsala domkyrkoförsamling, Järvsö pastorat, kontraktsprosten i Uppsala kontrakt, ärkestiftets stiftsråd, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund och Svenska kyrkans personalförbund.

Övervägande positiva är vidare *Uppsala kyrkliga samfällighet, Sigtuna pastorat, Hofors pastorat och ärkestiftets organisationskommitté.*

Följande remissinstanser är tveksamma i vissa avseenden men har i övrigt från sina speciella utgångspunkter inga invändningar mot kommitténs förslag: *kontraktsprostarna i Gästriklands östra kontrakt och Voxnans kontrakt samt Häverö pastorat och Enköpings kyrkliga samfällighet.*

Några remissinstanser, främst *kammarkollegiet* och *svenska kyrkans centralstyrelse*, nedan kallad centralstyrelsen, är mer tveksamma till kommitténs sätt att lösa stiftsledningsfunktionens framtida organisation i ärkestiftet.

Kammarkollegiet:

Kollegiet har i yttranden till civildepartementet i fråga om delning av Uppsala stift framfört synpunkter på ärkebiskopens arbetsbörda med de ökade arbetsuppgifterna på riksplanet och i internationella sammanhang. Kollegiet har därvid ifrågasatt, om dessa arbetsuppgifter går att förena med uppgiften som biskop för ett stift. I ett yttrande förordade kollegiet "en sådan lösning att ärkebiskopen frigörs från nuvarande uppgift som chef för ett stift — förslaget innebär därmed en särskild tjänst som ärkebiskop utan stiftsanknytning". Kollegiet utvecklade i yttrandet skälen till sitt ställningstagande och föreslog att regeringen skulle vidta åtgärder för utredning om inrättande av en tjänst som ärkebiskop utan anknytning till visst stift.

Kollegiets bedömning av ärkebiskopens arbetsbörda som företrädare för svenska kyrkan både nationellt och internationellt gäller fortfarande och bestyrks av den utredning som ligger till grund för domkapitlets förslag.

För både svenska kyrkan som rikskyrka och Uppsala stift är det synnerligen angeläget att problemet snarast får en slutgiltig lösning. Det framlagda förslaget är en temporär lösning som visar svårigheten att samtidigt vara ärkebiskop för hela svenska kyrkan och stiftschef i Uppsala stift. Utan fortlöpande kontakt med prästerna i stiftet, pastoraten och församlingarna torde det vara svårt för ärkebiskopen att vara pastor *pastorum* beträffande enskilda prästers själavård.

Från de synpunkter kammarkollegiet har att beakta föreslår kollegiet mot bakgrund av det anförda att regeringen avslår framställningen om inrättande av en tjänst som stiftsdomprost.

Inrättandet av en tjänst som ärkebiskop utan stiftsanknytning och en särskild biskopstjänst för Uppsala stift förordas även av Carl Gustaf von Ehrenheim i reservationer till ärkestiftets stiftsråds och organisationskommittés yttranden. Också *kontraktsprosten i Voxnans kontrakt* för fram detta förslag.

Svenska kyrkans centralstyrelse delar utifrån nuvarande förutsättningar i huvudsak kommitténs bedömning om vilka åtgärder som behövs för att få en fungerande organisation av stiftsledningen också i tiden efter den 1 oktober 1990. Styrelsen ställer sig dock avvisande till kommitténs förslag

om inrättande av en ny tjänst som stiftsdomprost. Styrelsen föreslår i stället att en tjänst som assisterande biskop inrättas med uppgift att avlasta ärkebiskopen i dennes uppgifter som biskop i Uppsala stift.

Prop.
1989/90:11

Stiftsledningsfunktionens framtida organisation

Kravspecifikationen

Den föreslagna nya tjänsten som stiftsdomprost skall vara en heltidstjänst som stiftspräst. Tjänsten skall inte vara förenad med annan tjänstgöring i någon församling, i stiftet eller inom rikskyrkan. Tjänsteinnehavaren skall uteslutande – efter ärkebiskopens delegation – svara för vissa stiftschefs-uppgifter.

Kammarkollegiet:

Den föreslagna stiftsdomprosttjänsten blir i praktiken en biskopstjänst – tillsättningsförfarandet blir detsamma som för en biskop, och arbetsuppgifterna blir i allt väsentligt desamma. Det enda väsentliga undantaget är att prästvigningarna skall förrättas av ärkebiskopen. Trots att stiftsdomprosten skall fungera som biskop, får han inte ställning som sådan vare sig i stiftet eller i förhållande till andra biskopar. Stiftsdomprosten får t.ex. inte närvarorätt vid kyrkomötet, och han torde inte heller komma att delta i biskopsmötet. Den föreslagna tjänsten har inte något eget innehåll utan innehavaren av tjänsten är helt beroende av att ärkebiskopen delegerar arbetsuppgifter till tjänsteinnehavaren. De enda givna arbetsuppgifterna enligt förslaget är att vara ledamot av domkapitlet och att delta i stiftsstyrelsens överläggningar. En tjänst med denna konstruktion innebär risk för oklarheter om kompetensfördelningen och för kompetenskonflikter. Tjänstekonstruktionens funktionsduglighet är helt beroende av de personer som innehar ärkebiskops- och stiftsdomprosttjänsterna. En sådan ordning kan inte vara tillfredsställande vare sig för stiftets arbete eller för utomstående som är beroende av stiftsorganisationens funktioner. Det förefaller vidare egendomligt att inrätta en tjänst vars innehavare skall väljas på samma sätt som en biskop och avlönas på samma sätt – av kyrkofonden – utan att ge tjänsten de arbetsuppgifter som tillkommer en biskop eller i varje fall huvuddelen av dem.

Centralstyrelsen:

Enligt vad styrelsen kan finna, innebär den föreslagna tjänsten något helt nytt och tidigare okänt i den svenska kyrkliga organisationen. Den tänkta tjänsten som stiftsdomprost påminner i vissa delar om den superintendentsfunktion, som fanns på 1600-talet (jfr 1571 års kyrkoordning) och som slutligen avskaffades år 1772 genom att superintendenterna i Karlstads, Härnösands och Visby stift blev biskopar. Superintendenterna var inte biskopsvigda men svarade ensamma för ledningen av sin superintendens. I 24 kap. 17 § 1686 års kyrkolag förklarades superintendenterna stå med biskoparna "uti lika plikt och ämbete". Skillnaden synes ha bestått i att biskopen var stiftschef medan superintendenten också var kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen. Styrelsen ställer sig utifrån svensk kyrkotradition alltså tveksam till en sådan ordning där en prästtjänst inrättas vid sidan av

och mellan tjänsterna som biskop och domprost i ett stift. Relationerna mellan domprosten och stiftsdomprosten har möjligheter att bli komplicerad. Därtill innebär benämningen stiftsdomprost ett avsteg från den ordning med stifts- och pastoratsprästtjänster som slagits fast av riksdagen så sent som under våren 1988 genom antagandet av den nya prästanställningslagen. Styrelsen vill som lösning i stället föreslå inrättandet av en tjänst som assisterande biskop. Domprosttjänsten skulle därvid helt kunna frigöras från episkopala uppgifter och på heltid kunna verka som kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen.

Tanken på en assisterande biskop stöds av *Häverö* och *Hofors pastorat*, de tre *kontraktsprostarna* samt *Sigtuna pastorat* som anser att man bör ta steget fullt ut och biskopsviga "stiftsdomprosten", som då blir assistentbiskop till ärkebiskopen. Det har visserligen hittills inte varit tradition i Sverige att ha assistentbiskopar, men en för vårt land ny ordning på denna punkt har ju dock lång tradition i andra närstående kyrkor. Den föreslagna arbetsfördelningen mellan ärkebiskopen och stiftsdomprosten skulle kunna tillämpas även mellan ärkebiskop och assistentbiskop, vilken såsom vigd biskop skulle få mer normal stiftschefsstatus i församlingarnas ögon.

Tillsättningsförfarandet

Kommittén har föreslagit att tjänsten som stiftsdomprost skall tillsättas i samma ordning som gäller för tillsättning av andra biskopar än ärkebiskopen enligt biskopsvalslagen.

Centralstyrelsen:

Eftersom den föreslagna tjänsten skall ha uppgifter av episkopal art — med undantag av att ordinationsansvaret och uppgiften som pastor *pastorum* fortfarande skall vara förbehållen ärkebiskopen — finner styrelsen det konsekvent att stiftsdomprosttjänsten tillsätts enligt reglerna i biskopsvalslagen. Emellertid framstår förslaget som inkonsekvent i det att tjänsten inte skall vara en biskopstjänst. Enligt centralstyrelsens mening bör en tjänst som inrättas med en biskops löneförmåner och med en biskops uppgifter också vara en biskopstjänst och inte någonting annat. Detta kan vid nuvarande stiftsindelning endast uppnås genom inrättandet av en tjänst som assisterande biskop. En tjänst som assisterande biskop bör självfallet tillsättas på samma sätt som en annan biskopstjänst än tjänsten som ärkebiskop. Härigenom uppnås dessutom att prästerna och lek-männen i Uppsala stift ges möjlighet att välja en biskop utan den inblandning från övriga stift som ett ärkebiskopsval ändock innebär.

Arbetsuppgifterna

Kommittén föreslår att stiftsdomprosten blir vice ordförande i domkapitlet i stället för domprosten. Han bör vidare få närvaro- och yttranderätt i stiftsstyrelsen. Efter delegation av ärkebiskopen bör han

- förrätta kyrkoherdeinstallationer, kyrko- och kyrkogårdsinvigningar m. m. i den mån dessa ej delegeras till annan
- förrätta stiftschefsvisitationer

- svara för kontakten med den löpande verksamheten inom stiftskansliet vad gäller personaladministrativa frågor samt ärenden rörande organisationen av pastorat, församlingar och prästtjänster
- företräda stiftsledningen i stiftets utbildnings- och fortbildningsverksamhet
- svara för den huvudsakliga kontakten med stiftssamfällighetens personal och präster samt med präster och förtroendevalda i församlingar och pastorat.

Centralstyrelsen:

Den föreslagna ordningen skulle enligt styrelsens mening ytterligare på ett oönskat sätt markera ett särförhållande för Uppsala stift i förhållande till övriga stift. Styrelsen avvisar en ordning som innebär att domprosten i Uppsala – som enda domprost – skulle stängas ute från sin traditionella funktion i domkapitlet och sin tänkta funktion i stiftsstyrelsen. Förslaget synes i denna del strida mot de principer riksdagen så sent som i år uttalade i samband med beslutet om en ny organisation på stiftsplanet i Svenska kyrkan. Stiftsdomprostens funktion i det nya stiftskansliet framstår vidare som oklar. Den föreslagna ordningen skulle kunna innebära att stiftsdomprosten i vart fall i administrativt avseende blir underordnad kanslichefen. En sådan ordning kan inte accepteras. Styrelsens förslag om inrättande av en tjänst som assisterande biskop innebär att domprosten i Uppsala kan behålla sina lagliga funktioner i såväl domkapitel som i stiftsstyrelsen. Det får istället komma an på ärkebiskopen att fördela uppgifterna att vara ordförande i domkapitlet respektive stiftsstyrelsen mellan sig och den assisterande biskopen. En sådan fördelning behöver dessutom inte vara permanent, utan kan anpassas till ärkebiskopens uppgifter på riksplanet och inom ramen för ärkebiskopsämbetets åligganden.

Kammarkollegiet tar i samband med diskussionen kring stiftsdomprostens arbetsuppgifter tillfället i akt att se över den övriga tjänsteorganisationen:

Utöver behovet att avlasta ärkebiskopen ytterligare arbetsuppgifter som stiftschef framhålls i den av domkapitlet överlämnade utredningen som en fördel att man genom en präst, verksam på heltid som biträde åt ärkebiskopen, får möjlighet att återgå till den tidigare ordningen med en kyrkoherde som på heltid är verksam för domkyrkoförsamlingen. Av utredningen framgår att kyrkoherdetjänsten i domkyrkoförsamlingen fortfarande skall vara en domprosttjänst. Med hänsyn till att tjänsten i domkyrkoförsamlingen blir en kyrkoherdetjänst utan några arbetsuppgifter som är hänförliga till en domprosttjänst förefaller det naturligt att vid bifall till förslaget om en stiftsdomprost dra in tjänsten som domprost och ersätta den med en kyrkoherdetjänst.

Stiftsdomprostens organisatoriska ställning inom stiftssamfälligheten

Stiftsdomprosten skall enligt kommittén organisatoriskt tillhöra stiftskansliet. Till hans förfogande skall finnas en kvalificerad sekreterare.

Uppsala kyrkliga samfällighet finner det mycket angeläget att det nuvarande församlingsskansliet, som utökades till två heltidstjänster hösten 1987 på grund av den tillfälliga lösning som gäller till oktober 1990,

därefter delas i två delar, en heltidstjänst för församlingskansliet och en heltidstjänst som sekreterare åt stiftsdomprosten. Arbetsutskottet finner vidare att det är angeläget att det arkiv som nu finns delas mellan ett "församlingsarkiv" och ett "stiftsarkiv" vilket framledes överförs till den nya stiftssamfälligheten.

Svenska kyrkans personalförbund anser en precisering av stiftsdomprostens funktion och ansvar i det nya stiftskansliet vara önskvärd.

Prop.
1989/90: 11

Särskilt angående domkyrkoförsamlingen och domprosten i församlingen

Kommitténs förslag innebär att domprosten i Uppsala domkyrkoförsamling på heltid kan verka som kyrkoherde i församlingen. När domkapitlet i egenskap av domkyrkostyrelse prövar ärenden rörande domkyrkan bör domprosten i stället för stiftsdomprosten gå in som ledamot av domkapitlet.

Häverö pastorat:

Det kan inte vara rätt, att domprosten i Uppsala domkyrkoförsamling i framtiden skall biträda ärkebiskopen i stiftsfunktioner, eftersom domprosten är och bör vara kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen. Därför skall, som utredningen förordar, en bitr. stiftschefstjänst inrättas. Denna bör vara en från församlingstjänst fristående tjänst. Pastoratet är dock tveksamt till den föreslagna titulaturen "stiftsdomprost". Detta verkar vara en konstruerad titel. Domprosttiteln bör reserveras för domkyrkoförsamlingarnas kyrkoherdar. Däremot finns ju titeln "kontraktsprost" som en beteckning för regional chefstjänst på kontraktsnivå. Pastoratet vill därför föreslå beteckningen "stiftsprost".

Biskopsvigning

Med hänsyn till kyrkomötets hittillsvarande ståndpunkt i denna fråga vill kommittén inte i nuläget framställa något yrkande om biskopsvigning av stiftsdomprosten. Kommittén anser dock att mycket av dennes arbete ute i stiftet skulle underlättas om han vore biskopsvigd. Ett ändrat ställningstagande från kyrkomötets sida skulle därför betraktas som en följdriktig utveckling av den föreslagna reformen.

Centralstyrelsen finner att kommittén har valt att i nuvarande läge inte föreslå någon biskopsvigning av stiftsdomprosten, även om önskemål klart finns uttalat. Styrelsen finner det uppenbart att kommittén egentligen åsyftat att inrätta en ny biskopstjänst. Den valda lösningen med en stiftsdomprost är därvid dock inte bra. Om regeringen biträder styrelsens förslag om inrättande av en assisterande biskop i Uppsala stift, avser styrelsen att i en skrivelse till kommande kyrkomöte föreslå sådana ändringar i föreskrifterna för biskopsvigning att en vigning av en assisterande biskop blir möjlig.

Kostnadsberäkning

Kostnaderna är av kommittén beräknade i dagsläget till 619 500 kr. Lönekostnaden beräknas därvid motsvara lönesättningen för biskop.

Rese-, expens- och representationsanslag föreslås av samma storlek som i dag utgår till domprosten. Samtliga dessa kostnader liksom lönekostnaden avses belasta kyrkofonden. Utgifterna för resor och representation torde uppvägas av en viss inbesparing beträffande ärkebiskopens kostnader för samma ändamål.

Lönekostnader för sekreterare till stiftsdomprosten bör ingå i det stiftsbidrag som kyrkofondens styrelse får bevilja stiftssamfälligheten enligt 17 § kyrkofondslagen (1988:182).

Detsamma gäller kostnaden för tjänsterum åt stiftsdomprosten och hans sekreterare.

Kyrkofondens styrelse har inte något att erinra mot att kostnader av den storleksordning som anges i förslaget får belasta kyrkofonden för lösande av de problem som sammanhänger med stiftsledningsfunktionen i ärkestiftet. Styrelsen noterar därvid dels att lönekostnaden för den föreslagna stiftsdomprosttjänsten motsvarar lönekostnaden för biskop, dels att vissa av de övriga kostnaderna förefaller lågt beräknade. Styrelsen anser sig dock sakna anledning att ta ställning till om förslaget utgör den bästa lösningen på ärkestiftets särskilda problem. Även andra tänkbara lösningar torde emellertid rymmas inom den kostnadsram som förslaget anger och som styrelsen samtycker till.

Centralstyrelsen uppfattar att kommittén beräknat kostnaderna för den tilltänkta tjänsten som stiftsdomprost utifrån löneförmåner m.m. för en tjänst som biskop. Styrelsen har därvid ingen erinran mot kommitténs överväganden i denna del.

Författningsförslag

Kommittén har upprättat förslag till ändringar i lagen (1982:942) om svenska kyrkan, församlingslagen (1988:180), domkapitelslagen (1988:181), kyrkofondslagen (1988:182) och prästanställningslagen (1988:184).

Endast *centralstyrelsen* har kommenterat föreslagen lagtext. Styrelsen har inte funnit anledning att i detalj granska kommitténs förslag till författningsändringar utan lägger för egen del fram vissa förslag utifrån sitt förslag om en tjänst som assisterande biskop.

1 Förslag till Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 5 §, 6 kap. 12 § och 9 kap. 2 och 7 §§ församlingslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Ledamöter och suppleanter väljs bland dem som har rösträtt enligt 4 §.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som är ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Kyrkoherde eller annan präst som enligt 7 kap. 3 § andra stycket har förordnats att vara ledamot i församlingens kyrkoråd samt den som är anställd hos församlingen och som i egenskap av föredragande hos kyrkorådet eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har den ledande ställningen bland församlingens tjänstemän är inte heller valbar.

Om en ledamot eller en suppleant inte längre är valbar upphör hans uppdrag genast utan särskilt beslut. Kyrkofullmäktige skall befria en ledamot eller en suppleant från uppdraget, om han vill avgå och särskilda skäl inte talar emot det.

6 kap.

12 §

Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Den som innehar tjänst som biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Den som enligt 9 kap. 2 § är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

9 kap.

2 §

Biskopen är ledamot i stiftsstyrelsen.

Vice ordföranden i domkapitlet
är biskopens ersättare.

Vice ordföranden i domkapitlet
är biskopens ersättare. *I ett stift där
det finns inrättad en tjänst som
stiftsprost skall dock denne i stället
vara biskopens ersättare.*

7 §

Beträffande stiftsstyrelsen och andra nämnder än egendomsnämnden
tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 8 §, 9 § andra och tredje styckena, 11 –
15 och 17 – 21 §§ samt 22 § första stycket om kyrkoråd m. m. i församling.

Därvid skall följande gälla.

1. Bestämmelserna om försam-
ling, kyrkofullmäktige och kyr-
koråd skall avse stiftssamfällighe-
ten, stiftsfullmäktige och stiftssty-
relsen.

1. Bestämmelserna om försam-
ling, kyrkofullmäktige och kyr-
koråd skall avse stiftssamfällighe-
ten, stiftsfullmäktige och stiftssty-
relsen. *I ett stift där det finns inrät-
tad en tjänst som stiftsprost får den-
ne utan särskild kallelse närvara vid
sammanträden med stiftsstyrelsen
och delta i överläggningarna men
inte i besluten, när stiftsprosten inte
ersätter biskopen som ledamot i sty-
relsen.*

2. Kungörelser och tillkännagivanden skall anslås på stiftssamfällighe-
tens anslagstavla.

3. Stiftsstyrelsen skall underrätta församlingarna om frågor av större
ekonomisk betydelse. Stiftsstyrelsen får begära upplysningar från försam-
lingarnas och de kyrkliga samfälligheternas kyrkoråd, när det behövs för
att stiftsstyrelsen skall kunna fullgöra sina uppgifter.

4. Stiftsstyrelsen får, om inte stiftsfullmäktige beslutar något annat,
uppdra åt kyrkorådet eller annan nämnd i en församling eller kyrklig
samfällighet att verkställa beslut av stiftsfullmäktige eller att förvalta an-
slag som enligt fastställd budget eller särskilt beslut blivit anvisat åt för-
samlingen eller den kyrkliga samfälligheten.

5. Bestämmelserna om närvaro- och yttranderätt för kyrkoherde eller
hans ersättare skall också avse biskopen och vice ordföranden i stiftsstyrel-
sen.

6. Protokoll och andra arkivhandlingar får förvaras på annat sätt än i
kyrkoarkiv, om regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer
beslutar det.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

2 Förslag till Lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs att 8 § kyrkofondslagen (1988: 182) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Ur kyrkofonden betalas

1. allmänt och extra utjämningsbidrag enligt 13 – 16 §§,
2. stiftsbidrag och kyrkobyggnadsbidrag enligt 17 och 18 §§,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
3. kostnader för avlöningsförmåner till biskopar, *stiftsprostar* och sådana präster som är anställda i de svenska utlandsförsamlingarna,
4. kostnader för pensionsförmåner till präster eller efterlevande till präster enligt föreskrifter som regeringen meddelar eller enligt avtal samt för förförsäkringsförmåner som enligt statlig grupplivförsäkring utgår för präster eller andra kyrkomusiker än skolkantorer,
5. kostnader för kyrkomötet och dess myndigheter enligt regeringens bestämmande,
6. kostnader för arvoden och annan ersättning till ledamöter och suppleanter i domkapitlen enligt regeringens bestämmande,
7. förvaltningskostnader enligt regeringens bestämmande för ärkebiskopsämbetet och departement eller myndighet där kyrkliga frågor handläggs,
8. kostnader för verksamhet, som bedrivs av svenska kyrkans stiftelse för rikskyrklig verksamhet, enligt regeringens bestämmande,
9. andra kostnader för kyrkliga ändamål enligt regeringens bestämmande,
10. kostnader för kyrkofondsstyrelsens kansli och kyrkofondens förvaltning i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

3 Förslag till Lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184)

Prop.
1989/90: 11

Härigenom föreskrivs i fråga om prästanställningslagen (1988: 184) dels att 13, 24 och 33 §§ skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 14 a.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop.

I varje stift skall det finnas en tjänst som biskop. I Uppsala stift är ärkebiskopen biskop. *I stiftet får det också finnas en tjänst som stiftsprost.*

I en stiftssamfällighet får det finnas tjänster som stiftsadjunkt, kontraktsadjunkt och pastoratsadjunkt.

14 a §

En tjänst som stiftsprost tillsätts av regeringen.

För upprättande av förslag till tillsättande av en sådan tjänst skall val anställas i den ordning som är föreskriven i lagen (1963: 633) om biskopsval i fråga om val av andra biskopar än ärkebiskopen.

24 §

Frågor om inrättande av tjänster som biskop och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som biskop, *stiftsprost* och domprost prövas av regeringen.

Frågor om inrättande av tjänster som stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt prövas av svenska kyrkans centralstyrelse. Enligt föreskrifter som regeringen meddelar prövar centralstyrelsen också frågor om inrättande av personliga tjänster för präst eller tjänster för präst med tjänstgöring i flera stift.

Frågor om inrättande av tjänster som kyrkoherde, komminister och pastoratsadjunkt prövas av stiftsstyrelsen.

33 §

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *stiftsstyrelsen* har känt till mer än en månad före prövningen.

Avskedande får inte grundas enbart på omständigheter som *domkapitlet* har känt till mer än en månad före prövningen.

När frågan om avskedande prövas av ansvarsnämnden för biskopar får avskedande inte grundas enbart på en omständighet som den myndighet biskopen lyder under har känt till mer än två månader före prövningen.

Första och andra styckena gäller inte när beslutet om avskedande begärs av riksdagens ombudsmän eller justitiekanslern inom sex månader efter det att omständigheten har inträffat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1990.

Innehåll

Prop.
1989/90: 11

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
1 Förslag till lag om ändring i prästanställningslagen (1988: 184) . . .	2
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1963: 633) om biskopsval	5
3 Förslag till lag om ändring i domkapitelslagen (1988: 181)	6
4 Förslag till lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)	7
5 Förslag till lag om ändring i kyrkofondslagen (1988: 182)	8
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 maj 1989 med beslut om skrivelse till kyrkomötet	10
1 Inledning	10
2 Föredraganden	11
2.1 Inrättande av en särskild prästtjänst i Uppsala stift	11
2.2 Tjänstens placering och benämning	12
2.3 Tillsättningsförfarandet	13
2.4 Arbetsuppgifterna	14
2.5 Kostnaderna	15
3 Upprättade lagförslag	16
4 Hemställan	16
5 Beslut	16
Kyrkomötets skrivelse 1989: 20	17
Kyrkolagsutskottets betänkande 1989: 22	18
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 28 september 1989 med beslut om proposition	42
1 Anmälan av kyrkomötets yttrande m. m.	42
2 Hemställan	44
3 Beslut	44
<i>Bilaga 1</i> Sammanställning av remissyttranden över förslag angå- ende stiftsledningsfunktionens framtida organisation i ärkestiftet	45
<i>Bilaga 2—4</i> De till kyrkomötet överlämnade lagförslagen	52